



Nacionalinis muziejus
LIETUVOS DIDŽIOSIOS KUNIGAİKŠTYSTĖS VALDOVŲ RŪMAI

EUROPOS VALSTYBIŲ VALDOVŲ RŪMŲ PRISTATYMO PROGRAMA



VENECIJOS DOŽŲ RŪMAMS SKIRTAS KULTŪROS VAKARAS

Susitikimas su
Venecijos miesto muziejų direktoriumi profesoriumi
GIANDOMENICO ROMANELLI

2010 m. gruodžio 9 d., ketvirtadienį, 17 val.

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų Renesansinėje audiencijų menėje
Katedros a. 4, Vilnius

*Apie dalyvavimą būtinai praneškite iki gruodžio 7 d. tel. (8 5) 262 0067
arba el. p. renginiai@valdovurumai.lt*



Kultūros vakaro metu
profesorius
GIANDOMENICO ROMANELLI

skaitys pranešimą
apie Venecijos Dožų rūmų istoriją, restauravimą, pritaikymą modernioms funkcijoms ir
muziejinę įstaigos veiklą

Pranešimas su vaizdine medžiaga bus skaitomas italų kalba ir
synchroniškai verčiamas į lietuvių kalbą

Svečią pristatys ir vakarą ves

DAIVA MITRULVIČIŪTĖ

Nacionalinio muziejaus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų
Užsienio ryšių ir parodų skyriaus vedėja



Profesorius Giandomenico Romanelli yra vienas iš žymiausių Italijos kultūros ir meno paveldo tyrinėtojų, muziejininkų ir muzeologų, Venecijos kultūros paveldo tarnybos generalinis direktorius bei Venecijos miesto muziejų (Musei Civici di Venezia) generalinis direktorius. Šiai muziejų organizacijai priklauso trylika svarbiausių Venecijos miesto muziejų: Dožų rūmai (Palazzo Ducale), Correr muziejus (Museo Correr), Nacionalinis archeologijos muziejus (Museo Archeologico Nazionale), Nacionalinė šv. Morkaus biblioteka (Biblioteca Nazionale Marciana), Laikrodžio bokštas (Torre dell'Orologio), XVIII a. Venecijos muziejus Redzoniko rūmai (Ca' Rezzonico) ir kt. Prof. dr. G. Romanelli kartu vadovauja vienam iš garsiausių istorinės rezidencijos pobūdžio muziejų Europoje – Venecijos Dožų rūmams.

G. Romanelli gimė Venecijoje 1945 m. 1969 m. baigęs studijas Paduvos universitete, dirbo šio universiteto Meno istorijos institute. 1978–1988 m. dėstė architektūros istoriją Venecijos architektūros universitetiniame institute (IUAV). Nuo 1979 m. jis yra Venecijos miesto muziejų direktorius, o nuo 2000 m. – Venecijos kultūros paveldo tarnybos direktorius.

1992 m. prof. G. Romanelli tapo Italijos nacionalinės kultūros paveldo tarybos ir jos Istorijos bei meno paveldo komiteto nariu. Nuo 1997 m. iki šiol jis dėsto muzeologijos ir kolekcionavimo istorijos kursus Venecijos universiteto Kultūros paveldo restauravimo fakultete, o nuo 2002 m. Viduramžių meno istoriją Mokslo ir chemijos technologijų fakultete.

Savo akademinės veiklos pradžioje tyrinėjo klasicizmo ir XIX bei XX a. dailės ir architektūros istoriją, moksliniuose darbuose daugiausia dėmesio skirdamas Venecijos ir Italijos paveldui. Profesoriaus studija „Venecija XIX amžiuje“ susilaukė didžiulio pripažinimo ir buvo daug kartų

pakartotinai išleista bei atspindėjo naują požiūrį į XIX a. Venecijoje kūrusius, bet iki tol mažai žinotus ar nepakankamai įvertintus dailininkus bei architektus. Prof. G. Romanelli surengė svarbias parodas „Venecija – industrinis miestas“ ir „Venecija Canovos laikais“. Jis, kaip kuratorius arba koordinatorius, taip pat nuo 1978 m. aktyviai dalyvavo rengiant didelio atgarsio sulaukusias Venecijos miesto muziejų parodas apie Canova, Tiziano, Tiepolo, Longhi, Casanova, XVIII a. Veneciją, Palma il Giovane, Fortuny, Bellotto, Turner ir kitus menininkus, žymius venecijiečius. Prof. G. Romanelli pagarsėjo ir kaip tarptautinių parodų kuratorius, surengęs tarptautinę parodą apie Venecijos meno kolekcionavimą Bonoje (Vokietija) bei apie Veronese kūrybą Paryžiuje (Prancūzija).

Profesorius taip pat nuosekliai tyrinėjo svarbiausių XVI–XX a. Venecijos meno atstovų kūrybą bei to laikotarpio meno procesus. Išleido monografijas apie Tintoretto, Carpaccio bei Pietro Longhi kūrybą, parašė knygas apie Corner, Cavalli-Franchetti ir Grassi rūmus. Jis taip pat yra publikavęs mokslinių straipsnių ir studijų apie Tiepolo, Canova, Selva, Palladio, Scamozzi kūrybą, analizavęs Venecijos bienalės (Bienale di Venezia) fenomeną, rašęs esė apie Venecijos miesto kultūrinės institucijas (pvz., Cini-Treccani fondą).

Pastaruoju metu prof. G. Romanelli, muziejininkas praktikas bei muzeologijos teoretikas, ypatingą dėmesį skiria Venecijos muziejų sistemos reorganizavimui bei pritaikymui šiuolaikiniams visuomenės poreikiams, vykdo Venecijos Dožų rūmų restauravimo programą.

2004 m. prof. dr. G. Romanelli organizavo Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų atkūrimo darbus vykdančių institucijų specialistų – architektų, archeologų, istorikų, muziejininkų, dailės istorikų, restauratorių – seminarą Venecijos Dožų rūmuose, kurio metu italų specialistai supažindino lietuvių kolegas su Venecijos Dožų rūmų restauravimo bei ekspozicijų ir parodų rengimo patirtimi, edukacine ir kita muziejine, kultūrine veikla, lankytojų aptarnavimo organizavimu, informacijos pateikimo naujovėmis. Valdovų rūmų tyrinėtojams ir projektuotojams buvo pateikta visa projektinė Dožų rūmų restauravimo medžiaga, kuri labai pravertė sprendžiant daugelį Valdovų rūmų atkūrimo klausimų.



Venecijos Dožų rūmai (Palazzo Ducale) – XII–XVII a. rūmai, vienos iš galingiausių to meto Viduržemio jūros regiono valstybių – Venecijos Respublikos – valdovų (kunigaikščių arba dožų) pagrindinė rezidencija ir šios jūrinės galybės valstybinių institucijų rūmai. Išlikę prabangūs XV–XVII a. gotikos, renesanso, baroko stiliaus eksterjerai ir interjerai, aiški istorinių patalpų funkcinė schema liudija ir įkūnija to meto Venecijos valstybės didybę. Šiandien Venecijos Dožų rūmai yra muziejinė institucija, vykdanči aktyvią kultūros ir istorijos paveldo pristatymo, tyrimų, restauravimo, turizmo informavimo, valstybės reprezentavimo ir edukacinę veiklą. Planinė Dožų rūmų struktūra,

funkcinė patalpų sistema, šiandieninis rūmų naudojimas muziejiniams tikslams yra itin aktualios temos, atkuriant Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmus, rengiant ekspozicijas. Kadangi Venecija buvo savitos valdymo struktūros respublika su specifine dožo padėtimi, išplėtotą parlamentinės ir teisminės valdžios sistema, šie aspektai paliko ryškų pėdsaką Dožų rūmų struktūroje ir architektūroje. Panaši respublikinė visuomenės sankloda ir valstybės valdymo sistema egzistavo ir Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje bei visoje Abiejų Tautų Respublikoje. Todėl abiejų šių kraštų rezidencijos turi nemažai panašumų, patalpų grupavimo ir jų funkcijų analogijų. Krokuvos Vavelio pilies tyrinėtojai atranda netgi architektūrinių panašumų su Venecijos Dožų rūmais. Taigi, Vilniaus ir Venecijos reprezentacinių rezidencijų išsamūs tyrimai, lyginamoji analizė ateityje dar neabejotinai gali pateikti labai netikėtų išvadų, padėsiančių tikslinti Valdovų rūmų ekspozicijas, suvokti Lietuvos kultūros paveldo ryšius platesniame Europos kontekste.

Su Venecija ir jos valdžia, menininkais Lietuvos bei Lenkijos valdovų, didikų, Bažnyčios hierarchų ryšiai buvo itin glaudūs ir aktyvūs. Venecijos keliautojai (pvz., XVII a. vid. Michele Bianchi), diplomatai (pvz., XVI a. II p. Aloisius Lippomano, XVII a. pab. Giovanni Alberti) ne kartą lankėsi Lietuvoje ir paliko vertingų žinių apie sostinę Vilnių ir jos rezidenciją. Kitų šalių diplomatai Vilniuje pristatydavo Venecijos didybę ir turtingumą (pvz., Toskanos pasiuntinys Luigi Bevilacqua). Artimus ryšius palaikė ir aukštieji dvasininkai, dažnai per Veneciją keliavę į Romą. Didelę reikšmę turėjo kultūriniai ir meniniai abiejų kraštų mainai. Iš Veneto regiono kilo arba čia mokėsi ir kūrė dalis menininkų, dirbusių Vilniuje, taip pat stačiusių ir puošusių Lietuvos didikų kunigaikščių rūmus. XVI–XVII a. garsiausių Venecijos dailininkų kūrinių buvo Lietuvos ir Lenkijos valdovų, didikų meno kolekcijose. Iš Venecijos į Lietuvą ir Valdovų rūmus buvo gabenamos prabangios prekės, pvz., stiklas ir jo dirbiniai (pvz., Aleksandro Jogailaičio taurių rinkinys), veidrodžiai (pvz., buvo Žygimanto Augusto apartamentuose), brangūs audiniai (Venecijos aksomas), aukso ir sidabro metalai bei jų dirbiniai. Popiežiaus nuncijus Bernardo Bongiovanni, kuriam 1560 m. Žygimantas Augustas parodė savo sukauptą lobyną Vilniaus rūmuose, rašė, kad tokių turtų jis nėra matęs nei Venecijoje, nei pas Romos popiežius. Vazų laikais Valdovų rūmuose dirbo, vadovavo kapelai ir kūrė muziką bei statė pirmąsias operas Venecijoje pagarsėjęs kompozitorius Marco Scacchi.

Ne tik Venecijos Dožų rūmų, bet ir kitų Renesanso ir Baroko rūmų originalūs architektūriniai sprendimai, autentiškos architektūrinės eksterjerų detalės, interjerų fragmentai (pvz., Palazzo Sforza, Palazzo Contarini, Palazzo Loredan, Palazzo Grimani ir kt.) ne tik primena, bet greičiausiai ir turėjo tiesioginės įtakos Vidurio Europos bei Lietuvos renesanso ir baroko architektūros raidai. Garsių venecijiečių menininkų (Michele Sammicheli, Jacopo Sansovino, Baltasare Longhena, Tiziano Vecellio, Paolo Veronese, Jacopo Negretti ir kt.) darbais sekė daugelis Europos Renesanso, Baroko kūrėjų.



Europos valstybių valdovų rūmų pristatymo programa – tai mokslinių diskusijų bei edukacinių susitikimų su Europos valdovų istorinėse rezidencijose įsikūrusių kultūros paveldo puoselėjimo institucijų vadovais, tyrėjais ir ekspertais projektas, skirtas tiek Lietuvos specialistams, tiek ir plačiajai kultūrinei visuomenei.

Programa pradėta realizuoti 2003 m. 2003–2008 m. ją vykdė Lietuvos dailės muziejus kartu su Lietuvos ir užsienio partneriais. Nuo 2009 m. ją tęsia Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai.

Programa skirta Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų atkūrimui, šio projekto pristatymui ir suvokimui plačiame europinių procesų kontekste, panašių ar analogiškų klausimų – istorinių rezidencijų istorinės ir meninės raidos, ryšių su Lietuva – aptarimui. Renginių metu taip pat pristatomi Europos valstybių valdovų ir didikų rūmų atkūrimo, interjerų restauravimo, erdvių pritaikymo ekspozicijoms, parodoms, kitoms kultūros paveldo aktualinimo reikmėms, šiuolaikinės kultūrinės, muzikinės, edukacinės veiklos, reprezentacinės ir muziejinės paskirties, įvairiapusiškos paslaugų pasiūlos lankytojams, turizmo informacijos ir kiti aspektai, aktualūs nūdienai bei Lietuvos valdovų rūmų atkūrimui. Programa leidžia susipažinti su šiandienine europine istorinių rezidencijų atkūrimo ir pritaikymo modernioms funkcijoms teorija, metodika bei patikrinta praktine patirtimi. 2003–2010 m. surengta daugiau nei 20 šios programos renginių, kurių metu pristatytos Lenkijos, Ukrainos, Vokietijos, Austrijos, Slovakijos, Danijos, Švedijos, Italijos istorinės rezidencijos plačiajai Lietuvos kultūrinei visuomenei bei surengti seminarai specialistams.

Nacionalinio muziejaus
Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų informacija

www.valdovurumai.lt